

Værkstedet Værst 1981-1984

Lars Nørgård Værkstedet Værst, 1985

Værkstedet Værst blev dannet i 1981 af de to unge kunstnerspirer Dorte Østergaard Jakobsen og Erik A. Frandsen. De to havde mødt Christian Lemmerz i Italien og var blevet enige med ham om at starte et atelier-fællesskab sammen i Danmark.

Sammen med vennen Jens Nielsen - der dog hurtigt fandt andre veje - lejede Dorte Østergaard Jakobsen og Erik A. Frandsen sig ind i et gammelt thelager på Rosenørns Allé i København, tæt ved det nuværende Forum. Bygningen var hærget efter en brand, og de store lokaler var derfor billige. Dermed var der rigelig plads til bl.a en væv og en lånt stentrykspresse i lokalerne, og alle muligheder lå åbne ift. at afprøve forskellige kunstneriske discipliner.

Kunstnerne i Værkstedet Værst

Dorte Østergaard Jakobsen og *Erik A. Frandsen* inviterede *Christian Lemmerz* til Danmark, hvor han arbejdede sammen med dem i lokalerne på Rosenørns Allé og en del af tiden boede hos dem i deres lille lejlighed. Derudover kendte Dorte Østergaard Jakobsen en anden kunstner, nemlig *Ane Mette Ruge*. Hun blev en del af fællesskabet sammen med sin senere mand, den hollandske kunstner *Jacob Schokking*. Endelig kom *Inger Bech Hansen* til og var med til at tegne Værkstedet Værst, indtil hun døde ved en ulykke i 1983.

Først efter et års tid kom *Lars Nørgård* til. Han startede som 'elev' ved Værkstedet Værst's kunstskeole, et temmelig uformelt tilbud til arbejdsløse under AOF. En del frekventerede kunstskeolen en gang eller to. Kun Lars Nørgård blev hængende og var snart en del af Værkstedet Værst på lige fod med de øvrige 6 kunstnere.

Interiør fra Værkstedet Værst

Et kunstnerisk eksperimentarium

I sin korte levetid – fra de første initiativer i slutningen af 1981 til den pludselige nedrivning af lokalerne omkring nytår 1983/84 – dannede Værkstedet Værst rammen om en lang række kunstneriske initiativer og eksperimenter. Med inspiration fra *Die Neuen Wilden* i Tyskland blev der eksperimenteret med maleriet

både hvad angår motiv, malemåde og materialer. Der blev lavet film, foto, land art og skulptur og udgivet forskellige tryksager.

Ikke mindst fandt der en del performances sted i Værkstedet Værst-regi. Her trak kunstnerne på Jakob Schokkings erfaringer fra hans tid ved kunstakademiet i Gent, Holland. Men også en mængde andre aktører bidrog til Værkstedet Værsts performanceaktiviteter: Bl.a opsatte man Wagners opera 'Niebelungens Ring' over tre dage med deltagelse af forskellige musikere og med kulisser og kostumer lavet af både faste og tilløbende kunstnere. Performances på Værkstedet Værst kunne nærmest have karakter af Gesamtkunstwerk, hvor mange kunstarter forenes til et samlet værk.

Arbejde i Værkstedet Værst

Christian Lemmerz (t.v.) og Erik A. Frandsen under forberedelserne til Værkstedet Værsts udstilling *Hekseringen*

Et kreativt samlingsted

Mange kunstnere og andre kreative sjæle havde deres gang i og omkring Værkstedet Værst. Eks-skolen holdt i en periode til i lokalerne under Værkstedet Værst, der dermed mødtes med *Hein Heinsen*, *Peter Louis Jensen* og *Poul Gernes*.

De fleste af akademieleverne fra *Kniven på hovedet*-udstillingen havde på et tidspunkt atelierplads i Værkstedet Værst's lokaler. Og kunstnere som *Peter Bonde* og *Lars Ravn* stak jævnligt hovedet ind til en snak med kunstnerne fra Værkstedet Værst.

Derudover brugte *Billedstofteatret* – der i dag er kendt som *Hotel Pro Forma* – en overgang Værkstedet Værsts lokaler som kostumelager.

Michael Kvium var – skønt mange tror det – aldrig en del af Værkstedet Værst og heller ikke blandt de hyp-

stigste gæster på Rosenørns Allé. Først efter afviklingen af Værkstedet Værst begyndte han at samarbejde med Christian Lemmerz, og de to videreførte værkstedets navn i Performancegruppen Værst.

Kunstnere og publikum under opførelsen af *Nibelungens Ring*

Kunstnerne fra Værkstedet Værst

Erik A. Frandsen – havde før Værkstedet Værst primært arbejdet med stentryk. Han har siden arbejdet med maleri, foto, keramik, træ, neonrør, venetiansk mosaik, stål, stentryk og beton. Han har udført store udsmykningsopgaver, bl.a Spejlsalen i Frederik VIII's palæ på Amalienborg, hvor Kronprinseparret bor.

Inger Bech Hansen – bidrog til en lang række projekter i Værkstedet Værst og medvirker bl.a i performancen 'Den gamle dames eftermiddag eller Polarforskerens madpakke'.

Dorte Østergaard Jakobsen – var uddannet væver, og blev uddannet tekstil-designer sideløbende med Værkstedet Værst-aktiviteterne. Hun stiftede AliveDesign sammen med sin mand Jacob Berg i 1986. Sammen udviklede de en ny genre: Designinstallationer. AliveDesign løste et hav af udsmykningsopgaver i ind- og udland frem til Jakob Bergs død i 2008. Dorte Østergaard Jakobsen har senest udstillet på Horsens Kunstmuseum.

Christian Lemmerz – uddannet ved kunstakademiet i Carrara, Italien 1978-82 og ved Det Kgl. Danske Kunstakademi 1983-88. Efter Værkstedet Værst dannede han *Performancegruppen Værst* sammen med *Michael Kvium*, *Sonny Tronborg* og *Ingunn Jørstad*. Derudover har han først og fremmest arbejdet med skulptur i alle materialer, men har også lavet installation, maleri, tegning og grafik. Han blev berygtet for udstillingen 'Scene' på Esbjerg Kunstmuseum i 1993-94, hvori der bl.a indgik sammensyede svinekroppe. Siden er han vendt tilbage til udgangspunktet: den hvide marmor, som han ofte bruger til at gengive makabre motiver.

Lars Nørgård – uddannet ved Kunsthåndværkerskolen, arbejdede kortvarigt som grafiker på et reklamebureau og rejste senere til USA, hvor han studerede ved Academy of Art College i San Francisco. Efter Værkstedet Værst fortsatte han med maleriet. Han har desuden udført en lang række illustrationer, bl.a for DSB i 1998.

Ane Mette Ruge – uddannet ved Lollands Kunstscole. Efter Værkstedet Værst dannede hun sammen med Jakob Schokking og Jesper Gundersen *Holland House*, der laver opera og performances. Sideløbende hermed har hun fortsat sit arbejde med bl.a foto og video og er i dag medlem af kunstnersammenslutningen *Decembristerne*.

Jakob Schokking – uddannet ved Kunstakademiet i Gent, Holland. Efter Værkstedet Værst har han arbejdet med film, opera og performance. Turnerer fortsat over hele Verden med *Holland House* og er gift med Ane Mette Ruge.

Fællesmalerier i Værkstedet Værst

”Det var den der enorme energi. Vi var jo et batteri. Vi var alle sammen små ingredienser i en motor, og den løb edderbankeme stærkt. Vi lærte jo også på rekordtid en masse ting af hinanden. Det var et intensivt kursus i to-tre år, hvor der var en nådesløs kritik af hinanden.”

Lars Nørgård i interview ifm. Arkens udstilling *De vilde 80'ere*

Erik A. Frandsen, Lars Nørgård og Christian Lemmerz
Uden titel, 1983

Kunstnerne i Værkstedet Værst udfordrede hinanden på utallige måder, og hver bidrog med sit: Jakob Schokking havde erfaring med performance fra sin uddannelse ved kunstakademiet i Gent, Holland. Christian Lemmerz var uddannet klassisk billedhugger og bidrog med sin kunnen indenfor dette felt. Og Erik A. Frandsen havde arbejdet med klassiske stentryksteknikker under et ophold i Paris.

Derudover fungerede alle - både gruppens faste medlemmer og de mange hang-arounds, der frekventerede lokalerne på Rosenørns Allé, hvor Værkstedet Værst holdt til - som idémænd m/k og som bidragsydere. Derfor kunne man fx. opsætte Wagner-operaen *Niebelungens Ring*.

Internt i Værkstedet Værst satte kunstnerne også forskellige benspænd op for hinanden. Ét benspænd gik ud på, at man aldrig måtte betragte sit malerie som færdigt - man skulle blive ved med at male videre på det, også selvom man undervejs nåede til et punkt, hvor man egentlig syntes, maleriet var vellykket.

Et andet benspænd handlede om at arbejde videre på hinandens ting. Derfor er dette maleri et resultat af Erik A. Frandsens, Christian Lemmerz' og Lars Nørgårds konkurrerende dagsordener, både hvad angår malemåde og motiv.

Performancegruppen VÆRST (1985-1989)

Performancegruppen VÆRST blev stiftet af kunstnerne Christian Lemmerz, Michael Kvium, Sonny Tronborg og Ingunn Jørstad i 1985.

Sonny Tronborg i *Grød*, 1985

Da Værkstedet Værsts lokaler blev revet ned omkring nytår 1983/84, gik gruppens medlemmer så småt hver til sit. Christian Lemmerz var på dette tidspunkt startet på Det Kgl. Danske Kunstakademi i København, og her havde han mødt Michael Kvium. Sammen med kollegerne Ingunn Jørstad og Sonny Tronborg blev de enige om at starte en performance-gruppe, og efter at have konfereret med de øvrige kunstnere fra Værkstedet Værst fik Christian Lemmerz grønt lys for at genbruge navnet VÆRST.

Performancegruppen VÆRST lavede i løbet af de følgende år flere performances, der alle havde et ironisk og parodisk udtryk. Bedst kendt er nok kortfilmen *Grød*, der udfolder sig som en ca. 10 min. lang parodi på en socialrealistisk film.

En anden performance, *Bjergbestigningen*, blev opført live på Charlottenborg i 1985. Her optrådte Lemmerz og Kvium i lederhosen og tyrolerhatte - måske som en ironisk hilsen til Lemmerz' tyske herkomst?

Performancegruppen VÆRST lavede også pseudo-dreiebogen *Private stykker*, hvori bl.a. performancen *Pornografisk stykke* indgår. Her præsenteres en serie still billeder med korpulerende marionetkyllinger og billedtekster i pornoblads-stil.

Ingunn Jørstad er ikke længere aktiv på den danske kunstscene. **Sonny Tronborg** døde i 2009, men arbejdede de sidste mange år af sin karriere primært med maleri og udsmykningsopgaver, fx. til det nye operahus på Holmen i 2005.

2) kom og knep mig . . .

Uddrag fra dreiebogen *Pornografisk stykke*, 1987

Christian Lemmerz og **Michael Kvium**

har fra tid til anden genoptaget performancesamarbejdet sideløbende med deres selvstændige karrierer. I 1994 lavede de filmen *Woo-dooEuropa* sammen. Og i 2000 stod de to bag det 8 timer lange videoværk *The Wake*, der er baseret på James Joyce's kryptiske roman *Finnegan's Wake* fra 1939. Her medvirkede kendte skuespillere som Sarah Boberg og Lærke Winther Andersen. Denne film havde i øvrigt *Holland House* som medproducere - med de to tidligere Værkstedet Værst-medlemmer *Ane Mette Ruge* og *Jakob Schokking* i spidsen.

Kniven på hovedet

Interiør fra Kniven på hovedet-udstillingen

D. 30. april 1982 åbnede udstillingen Kniven på hovedet på Tranegården i Gentofte. Udstillingen havde navn efter et maleri af Kehnet Nielsen og betragtes af mange som det vilde maleris gennembrud i Danmark.

Udstillingen bød på værker af

Anette Abrahamsson
Peter Bonde
Peter Carlsen
Claus Carstensen
Kristian Dahlgård Larsen
Dorte Dahlin
Berit Jensen
Søren Jensen
Steen Krarup
Kehnet Nielsen
Jens Nørregård
Nina Sten-Knudsen

Kehnet Nielsen *Kniven på hovedet*
1982

Kniven på hovedet-kunstnere var alle studerende ved Kunstakademiet i København, hvor de var elever under *Hein Heinsen* og *Stig Brøgger* fra *Eks-skolen*. Som udgangspunkt havde ingen af dem arbejdet særlig meget med maleri, men ganske kort før åbningen traf de en kollektiv beslutning om kun at vise maleri. Årsagen var, at de unge kunstnere havde rettet blikket mod kollegerne i Tyskland: I foråret 1982 bragede *Die Neue Wilden* igennem på den tyske

kunstscene med navne som *Dokoupil*, *Rainer Fetting* og *Walter Dahn*, og det inspirerede de unge akademielever i Danmark.

Maleriets genfødsel

Udstillingen på Tranegården blev af anmeldere kaldt 'maleriets genfødsel' og gav kunstnerne massiv opmærksomhed. Der var dog langt til den hype, der omgav forbillederne i Tyskland: Hvor *Die Neue Wilden* holdt spektakulære ferniseringer med champagne, nøjedes man ved åbningen af *Kniven på hovedet* med at samles om et afsnit af TV-serien *Dallas*.

Fra ferniseringen på *Kniven på hovedet*, hvor kunstnere og gæster er samlet om et afsnit af *Dallas*. *Claus Carstensen* sidder yderst t.h. og sangeren *Lars HUG* rager op med korslagte arme i midten.

Tilknytningen til punkmiljøet

Kort efter *Kniven på hovedet*-udstillingen sluttede den autodidakte Lars Ravn sig til gruppen, og de følgende måneder tog han del i mange af gruppens aktiviteter. Fælles for kunstnerne var, at de gik til maleriet med en uimponeret og meget energisk tilgang, og at de havde forbindelse til punkmusikscenen:

-”I virkeligheden var det jo ikke os, der opfandt det der maleri, lige så vel som punken ikke blev opfundet herhjemme. Man mærker, at der kommer noget, der er interessant, og man tænker ’for fanden, det går vi også i gang med’. I begyndelsen var det rigtig meget kopi, og nogen var mere kopi end andre. Nogen blev jo også totalt hængende i maleriet ligesom med musikken, hvor nogle bands blev hængende i den traditionelle punk, mens andre udviklede sig og havde noget at sige i virkeligheden.” Peter Bonde i antologien ’Something rotten!’

DU INDBYDESTIL
SKULPTUR/MALERI
UDSTILLINGEN
"GRÆSSET MALKER
KOENS BEN"
PETER BONDE ERIC FRANZSEN
LARS RAVN NINA STEN KNUDSEN
MORTEN STRÆDE ANETTE ABRAHAMSON
DORTE DAHLIN CLAVS CARSTENSEN
SØREN JENSEN ØJVIND NYGÅRD
CHRISTIAN LEMMERZ ANE METTE LARSEN
LARS NØRGÅRD LONE HØYER HANSEN
KEHNET NIELSEN KARIN WESTERLUND
ELISABETH TAUBRO BERIT JENSEN HEVRIK ANDERSEN ANDRE
UDSTILLINGEN ER ÅBEN ALLE HVERDAGE 12-18
VÆRKSTEDET VÆRST
ROSENØRNSALLE 29
KL 19⁰⁰
FREDAG DEN 25/2
MUSIK: WHO ME OG
ANDRE

Invitationen til Værkstedet Værst- og *Kniven på hovedet*-kunstnernes fælles udstilling *Græsset maler koens ben*. Udstillingen blev vist i Værkstedet Værsts lokaler, og typisk for perioden var der sørget for live-musik til ferniseringen.

Samarbejdet med Værkstedet Værst

Netop tilknytningen til punkscenen adskilte *Kniven på hovedet* fra kunstnerne i Værkstedet Værst. Ikke desto mindre foregik der både sociale og kunstneriske aktiviteter på tværs af de to grupperinger, og i en periode havde de fleste af *Kniven på hovedet*-kunstnerne atelierplads i Værkstedet Værsts lokaler. De lavede også udstillingen *Græsset maler koens ben* sammen.

Fællesskabet svækkes

Kniven på hovedet-kunstnerne havde i nogle måneder et tæt fællesskab. 1. september 1982 udstillede de sammen på Borgens Forlag. Her begyndte kunstsamleren *John Hunov* at lave udstillingsaftaler med enkelte kunstnere. De kunstnere, der ikke var blevet udvalgt til nye udstillinger, fik hver stillet et hæfte i Hunovs *Bibliotek Bulesk*-serie til rådighed, hvilket bl.a Berit Jensen, Kehnet Nielsen og Peter Bonde benyttede sig af. Det ændrede dog ikke ved, at kunstnerne følte sig forsølsbehandlede, og herefter begyndte gruppen gradvist at splittes op.

Fra *Borgens* efterårsreception 1. september 1982. På billedet ses fra venstre: Nina Sten-Knudsen, Jens Nørregård, Annemette Larsen, Dorte Dahlin på skuldrene af Kehnet Nielsen, Søren Jensen, Peter Carlsen, Lars Ravn, Kristian Dahlgård Larsen, Anette Abrahamsson, Claus Carstensen, en ikke identificeret person og Borgens grundlægger Jarl Borgen

Paradoksalt nok var samme John Hunov den første, der købte et maleri hos Værkstedet Værst. Det var *Lars Nørgaards* maleri *Breakfast for Heroes*, som Hunov erhvervede for den nette sum af 300 kr. Et kunst-køb, der trods det beskedne beløb gav anledning til misundelse blandt de andre medlemmer af Værkstedet Værst.

Et kunstværk i bly og rockwool

- "Jeg tilhører den generation, der blev kaldt de unge vilde, og som gik for at være en ekspressionistisk kunstform. Men vi har aldrig været ekspressionister. I 1980'erne opfandt filosofen Baudrillard simulakre-begrebet: Det at du simulerer, at du påtager dig en rolle. Som en af mine kolleger Claus Carstensen sagde, brugte vi pressens benævnelse af os som et springbrædt til at komme ind på kunstscenen. Det gik jo fint de første par år, hvor vi satte arme og ben på alting, men så kommer kravet: Hvad er det, man vil med kunsten udover det?"

Erik A. Frandsen ifm. undervisningsprojektet Kunst set med unge øjne

Erik A. Frandsen *U.T.*, 1986

Erik A. Frandsens monumentale værk af bly, rockwool og pikante fotos fra 1960'erne indgik i udstillingen *Lyset derude det er elektrisk* på Vesthimmerlands Kunstmuseum i Års i 1986.

Udstillingsaftalen var kommet i stand på et tidspunkt, hvor Erik A. Frandsen og hans generationsfæller havde fået meget vind i sejlene og fik udstillingsaftaler for næsen af deres ældre og mere erfarne kolleger. Men eftersom tempoet var højt, og kunstnerne udviklede sig i rivende hast, var kunstmuseerne ikke altid 100 % forberedte på, hvad kunstnerne ville komme med. Det var de heller ikke på Vesthimmerlands Kunstmuseum, da Erik A. Frandsen ankom med deværker, han gerne ville vise.

Til udstillingen havde Frandsen lavet en serie meterhøje tegninger af folk i erotiske positurer, over-smurt med æg og øl og indrammet i bly. Dertil kom en række rockwool-billeder svarende til det, der i dag har plads i Horsens Kunstmuseums samling. I rockwool-billederne indgik lumre fotos af den type, som man i årene op til pornografiens frigivelse kunne købe med hjem i små diskrete kuverter - fotos af pornografisk karakter men uden mandlige kønsdele eller samlejescenarier.

Enden på det hele blev, at man gik stille med udstillingsåbningen, og blandt de få udefrakommende gæster var Horsens Kunstmuseums dengang forholdsvis nyudnævnte leder Claus Hagedorn-Olsen, der husker følgende:

- "Til udstillingsåbningen i Års var vi vel 4 gæster. Udstillingen skulle jo åbnes, men det var åbenbart ikke noget, man ville gøre alt for meget ud af. Senere blev værket udlånt til en udstilling i Norge. Da det kom hjem, manglede der et af fotografierne. Så vi måtte sende en konservator på billedjagt i de skumle butikker i Istedgade."

Rockwool-billedet blev erhvervet til Horsens Kunstmuseums samling af Claus Hagedorn-Olsen i 1990.

- "Jeg mener, at billeder skal erfares, de skal ikke læses. Billedet udsiger noget, men du kan ikke læse en mening ud af det, det er noget, der siver ud ved siden af billedet. Og den stofflige fysik, som disse billeder afgav, var også rent fysiske referencer så som skosværte, der lignede menstruationsblod. Dette sprog gjorde udstillingsrummet rimelig perverteret og meget fysisk tilstedeværende."

Erik A. Frandsen ifm. undervisningsprojektet Kunst set med unge øjne

Michael Kvium

Er født i 1955 og havde sin barndom i Horsens. Han kommer ud af en børneflokk på 8 børn. Han familie var katolsk, og har selv beskrevet sine forældre som fanatisk religiøse. Kvium gik på den katolske Sankt Ibs skole, og hele familien gik sammen til latinsk højmesse hver søndag.

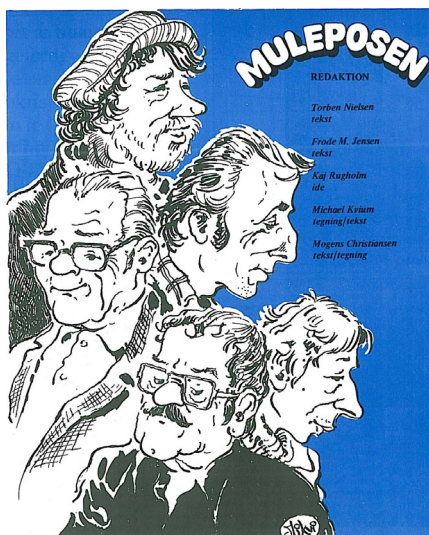

Michael Kvium, 2008

Som 18-årig fik han job som bladtegner ved Horsens folkeblad, hvor han arbejdede i 6 år.

Her var han bla. med til at lave det lokale satireblad "muleposen", hvor lokale nyheder og emner blev fremlagt med en satirisk vinkel.

Han blev optaget på Kunstakademiet i København i 1978, og efter i en periode at have pendlet mellem Horsens og Kbh, flyttede han til Kbh.

Tegning af Michael Kvium fra Muleposen, 1979

Horsens Kunstmuseum købte som det første museum et maleri af Kvium i 1985, det hedder "Selvportræt". Selvportrættet viser Kvium som voyeur.

"Fra vinduet ser Kvium perversionerne, men han er ikke perversionerne." udtaler mus. chef, Claus Hagedorn-Olsen om Kviums position som kunstner.

Selvportræt, 1985

Kvium malede samtidigt med "de unge vilde", men skiller sig ud fra sine samtidige kolleger kunstneriske program. Han søger langt tilbage i tiden for at finde sine inspirationskilder.

"Jeg låner meget fra nogle århundrede tilbage. Det giver albuerum og plads til at udfolde sig. Hvor andre fortrækker at ligge tæt på kolleger for at blive bekræftet, søger jeg trygheden i kolleger, der har været døde i nogle hundrede år"

- Interview med Michael Kvium i månedsbladet PRESS, nr 88, 1993.

Kvium var, skønt mange tror det, ikke en del af værkstedet værst, men dannede performancegruppen VÆRST sammen med Christian Lemmerz, Sonny Tronborg og Ingunn Jørstad i 1985. Her lavede de bla. performanceen "Grød". Kvium arbejdede med opsætningen af gruppens performances, og nogle af temaerne fra disse er senere blev videreudviklet i malerierne.

Udsnit af storyboardet til performanceen "Grød", 1986-88

En køkkenscene, 1986 (Kilde til inspiration, storyboard til "Grød")

Kviem har arbejdet meget med emner som menneskets perversiteter, grimhed, fejl og ikke mindst skrøbelighed. Han udstiller menneskets grimmeste sider og viser os vores fejl og mangler. Derfor har mange også reageret på hans malerier med forargelse og foragt.

Dog udtaler vennen og kollegaen Christian Lemmerz om Kviems kunst:

"Der er en kæmpe misforståelse af Kviems maleri, og han er sin egen værste fortolker. Hvis man tror at Kviems billeder fortæller, hvordan livet leves i en slem slem verden, tager man fejl, og tror man, at vi bliver bedre mennesker af at se på malerierne tager man også fejl. Personerne i Kviems billeder har deres eget liv, de kan godt selv og har hverken brug for tilskuere... eller Kviem"

Nina Sten-Knudsen

Nina Sten-Knudsen er en dansk kunstner født i 1957. Hun har eksperimenteret med mange forskellige former for kunstnerisk udtryk, og er kendt fra 80'erne for at være med i gruppen "Kniven på hovedet". Hun gik på tegneskole på Ny Carlsberg Glyptotek fra 1975-77 og blev optaget på Kunstakademiet i 1977-82.

Claus Carstensen, Steen Jørgensen og Nina Sten-Knudsen

Tidlige eksperimenter

I sit tidlige virke eksperimenterede Nina Sten-Knudsen med projiceret lys, sammen med lysgruppen King Kong. Sten-Knudsen udtaler selv om denne tid:

"Jeg kan se nu, at denne begyndelse var et ekstraordinært godt udgangspunkt, fordi det gav mig nogle meget væsentlige erfaringer om billeddannelse, som på mange måder har dannet grundlag for mit senere arbejde med maleri".

"Dette lærte mig noget om udvekslingen af information mellem billedet og beskueren; hvor meget af billedet beskueren selv danner...Jeg opdagede, at det var netop dette at beskueren blev engageret i se-processen; selv var med til at danne billedet, der gjorde at man blev ved med at finde en billedsekvens interessant."

-Nina Sten-Knudsen i forbindelse med udstilling på SOPHIENHOLM og Holstebro Kunstmuseum

Kunstakademiet

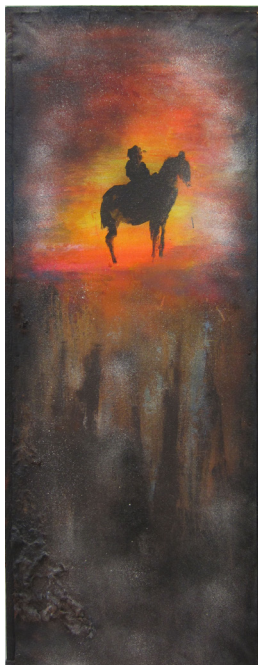
I 1977 søgte Sten-Knudsen ind på Kunstakademiet, og eftersom det var almindeligt at indsende tegninger og malerier til optagelsesprøven, havde hun arbejdet med dette et par år op til, med optagelsesprøven for øje. I 1970'erne blev der stillet spørgsmålstegn ved maleriets relevans og Sten-Knudsen prøvede derfor at gå andre veje. En tid tegnede hun værktøj, våben og andre typer redskaber på etnografiske museer. Senere begyndte hun selv at fremstille værktøj og redskaber, eksempelvis pilespidser, økser og knive, som hun selv smedede.

"Jeg opfattede disse værker som en del af den kunstretning der hed spurensicherung – som var en slags pseudo-arkæologi, hvor man udstillede udgravninger, ting der var fundet i jorden, eller bare nedskrevne erindringer om noget tidligere oplevet" - Nina Sten-Knudsen i forbindelse med udstilling på SOPHIENHOLM og Holstebro Kunstmuseum

Samtidig lavede hun mere rå værker, der var et billede på samtiden, fx installationer med maskinpistoler, partisansøm, døde rotter, udbombede byer og body-art på egen krop.

Partisansøm, økser og maskinpistoler fra retrospektiv udstilling på Horsens Kunstmuseum, 2005

En god dag at dø II, 1984 og I am a stag of seven tines, 1985

Genoptagelse af maleriet

I 1981 genoptog Sten-Knudsen arbejdet med maleriet, og hendes motivverden kredsede meget om hesten, fuglen, hjorten og ulven.

"De kunne ses som det de er – helt enkelt: dyr. Men samtidig er de også på hver deres måde forbundet med historien; med litteraturen, myterne og en bestemt malerisk tradition fra det 19. Århundrede, som jeg ønskede at referere til...Jeg ønskede at der skulle være en direkte relation mellem beskuer og billede – at billedet først blev færdigt, når der kom en beskuer og tænkte det færdigt med sin viden og personlige erfaringer"

I samme periode var Sten-Knudsen meget inspireret indiansk kultur og tankegang
"Jeg har altid syntes, at jeg rent umiddelbart forstod den måde at tænke med hjertet på."

- Nina Sten-Knudsen i forbindelse med udstilling på SOPHIENHOLM og Holstebro kunstmuseum

Kniven på hovedet

I 1982 var Sten-Knudsen medvirkende på udstillingen "Kniven på hovedet" på Tranegården i Gentofte. Udstillingen karakteriseres ved at være det vilde maleris gennembrud i Danmark og derved også "maleriet genfødsel".

"Jeg tror, at udstillingen må have virket meget ekstrem. For det første var vi begyndt at male efter et tiår (uden malerier)... Og så kom vi med et massivt billedopbud, ophobning, som hang tæt, tæt, tæt ved siden af hinanden. Altså, vi plastrede det hele til. Også i loftet. Og masser af sådan meget stærke farver. Når jeg brugte de der selvlysende farver, var det selvfølgelig også noget, der kom ud af punken. Altså, det var en kunstig farve. Der var ikke noget naturligt over den. Overhovedet. Så det var også en måde at tage afstand fra hele hippietingen på, at bruge kunstige farver som guld og sølv, alt det artificielle."

- Nina Sten-Knudsen i "Something Rotten! Punk i Danmark"

The Birth of Athena, 1987, The Death of the King, 1987, The Art of the Alphabet, 1987 og Objekt, 1987

Senere i 1980'erne eksperimenterede hun med malerier i kombination med skulpturer og genstande. Skulpturen skulle stå i rummet foran eller ved siden af maleriet og være en integreret del af maleriet. Sten-Knudsen var i denne periode optaget af græsk, nordisk og keltisk mytologi, og brugte materialer som størknet mudder, krakeleret ler eller rustent jern i sine malerier.

Fettbody 1985

"Kunstmuseet i Horsens har erhvervet en speciel skulptur, som hører med i opbygningen af grundstammen i en moderne kunstafdeling."

Således skrev Horsens Folkeblad om Christian Lemmerz "Fettbody" d. 8. marts 1986.

"Fettbody" er lavet af gips, træ, jern og margarine og må anses for at være et af Christian Lemmerz tidlige hovedværker. Som skulpturel form er "Fettbody" hverken abstrakt eller figurativ realistisk. På den ene side er den stor og uformelig i sin krop, med et forvokset hoved og korte arme, mens den på den anden side er genkendelig som et "rigtigt" levende væsen.

I 1986 udgav Lemmerz et lille materialeleksikon "Das Zeug", der samlede hans tanker i en form for dagbog. Ifølge "Das Zeug" er fedt(margarine) et opbygningsmateriale og "man bliver fed af margarine og babyer er for det meste fede". Det vil sige at Lemmerz ifølge sit leksikon havde besluttet at, velnærede babyer er fede, og at fedme er et attribut for babyer. På den måde komplementerer materiale og indhold hinanden. "Fettbody's" udtryk og kropssprog griber ud mod betragteren med sin livagtige attitude, der med sine korte udstrakte arme forsøger at appellere til omsorg. Skulpturen er en hyldest til den tyske kunstner Joseph Beuys(1921-1986) som et kunstnerisk forbillede, der efter sigende overlevede et flystyrt ved at blive smurt ind i fedt. Beuys brugte efterfølgende fedt som genstand for en stærk livsgivende symbolik. En symbolik som Lemmerz tager en ironisk distance fra med "Fettbody".

"Fettbody" har igennem tiden turneret rundt i landet til blandt andet ARoS særudstilling "Genfærd" og til udstillingen "Grimt(eller smukt)" på KUNSTEN i Aalborg.

Christian Lemmerz f. 1959 og er uddannet fra det italienske kunstakademi i Carrara og Kunstakademiet i København. I sit kunstneriske virke spænder Lemmerz over blandt andet tegning, skulptur, installation, videokunst, teater og performance. Lemmerz arbejder eksperimenterende med diverse materialer, fra organiske og forgængelige materialer som margarine, indvolde, dyrekroppe og blod til klassisk marmor.

Værket "Tvehoved", fra 1989, der i dag ejes af ARoS Aarhus Kunstmuseum, kan anses for at være "tvillingesøskende" til "Fettbody". "Tvehoved" er dog lavet i bronze.

"Tvehoved" 1989